

Rapport Nr. 0588

Nota

Proefsleuvenonderzoek

Merelbeke, Fraterstraat 212
Programma van Maatregelen

Inhoud

1	Administratieve gegevens	1
2	Gemotiveerd advies	2
2.1	Aanleiding vooronderzoek	2
2.2	Resultaten proefsleuvenonderzoek	2
2.3	Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen.....	4
3	Lijst met figuren	7

1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2020-1419
Projectcode Onroerend Erfgoed		2021A349
locatie	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Merelbeke
	Straat	Fraterstraat 212
Kadastrale gegevens	Gemeente	Merelbeke
	Afdeling	1
	Sectie	A
	Percelen	416N
Coördinaten	Noordoost	X: 107024 Y: 188398
	Noordwest	X: 107059 Y: 188336
	Zuidoost	X: 106944 Y: 188331
	Zuidwest	X: 106962 Y: 188297
Oppervlakte plangebied		5900 m ²
Oppervlakte bodemingreep		900 m ²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt
Projectcode J. Verrijckt		2020-1419

2 Gemotiveerd advies

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning voor de bouw van een nieuw kantoorgebouw met ondergrondse parkeergarage ter hoogte van Fraterstraat nr. 212 te Merelbeke. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2 Resultaten proefsleuvenonderzoek

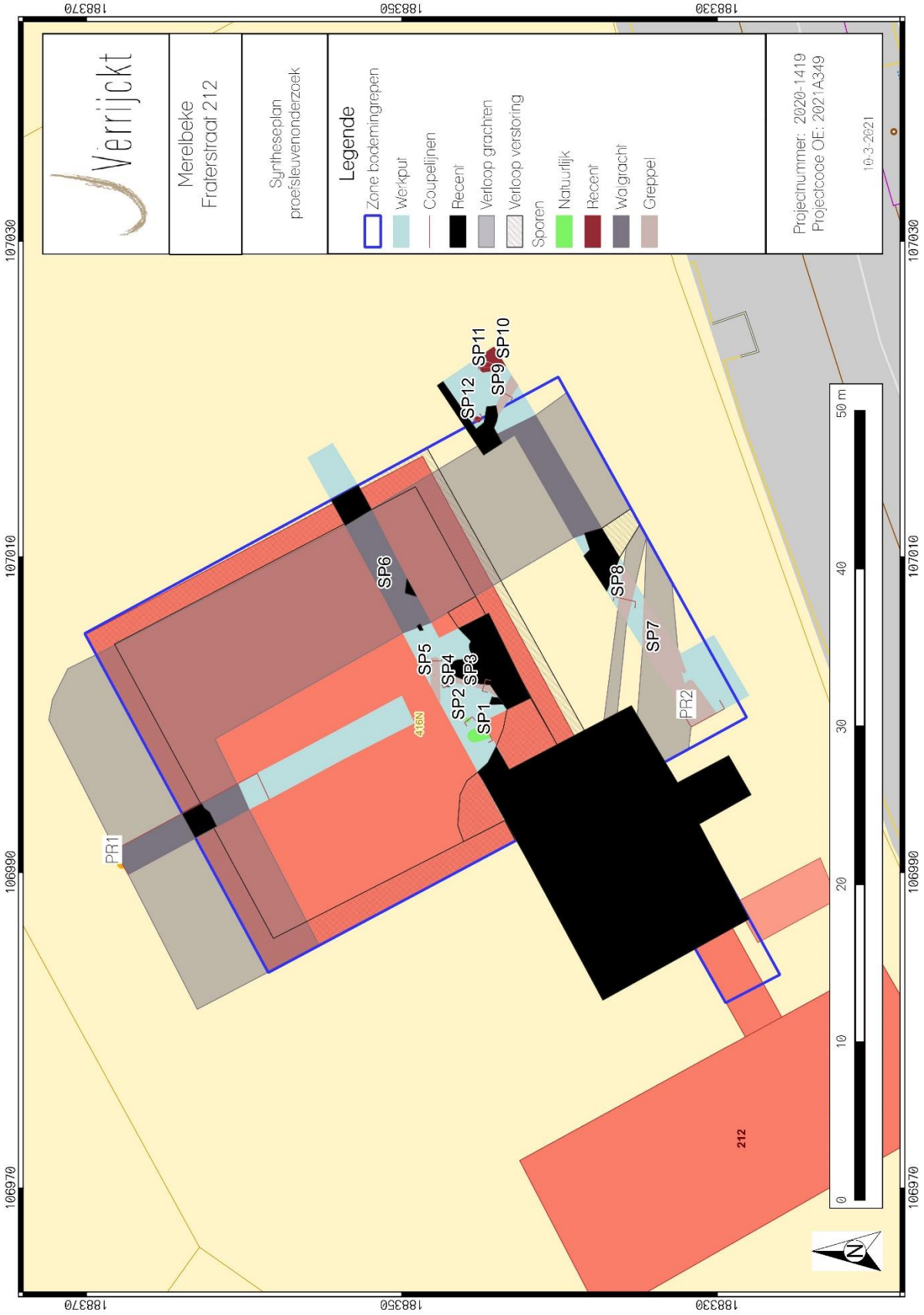
Op basis van het bureauonderzoek werd er een hoge archeologische verwachting op sites uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen toegeschreven aan het plangebied. Verwachting voor steentijd werd lager ingeschat omdat het terrein al sinds de late middeleeuwen in gebruik is en dus wellicht volledig vergraven zou zijn.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek dat werd uitgevoerd op 1 maart 2021, werd aangetoond dat er inderdaad geen paleobodem meer bewaard is die steentijdsites kan herbergen. Er werd een A/C-bodemprofiel aangetroffen. Er werden geen sporen of vondsten aangetroffen die wijzen op een datering in de metaaltijden, Romeinse periode, vroege en volle middeleeuwen. Eén mogelijkheid is dat er nooit een site uit deze perioden aanwezig is geweest binnen de zone van de bodemingrepen. Een andere mogelijkheid is dat deze vergraven kunnen zijn door de grootschalige verstoringen die binnen het plangebied hebben plaatsgevonden, enerzijds door recente verstoringen zoals de kelder en de omtrek van het gebouw uit de jaren '70, anderzijds door de activiteiten die er vanaf de late middeleeuwen hebben plaatsgevonden. Een goed voorbeeld is de walgracht uit de nieuwe tijd die net wat minder dan de helft van de advieszone inneemt en dus ook voor een grote verstoring daarvan heeft gezorgd voor eventuele oudere sporen.

Er werden wel verschillende greppels en grachten aangetroffen. Daarvan zijn er minstens twee te situeren in de late middeleeuwen en wegens de parallelle ligging en de gelijkaardige vulling zijn de overige greppels vermoedelijk ook uit deze periode afkomstig. Het gaat enkel om afbakenende structuren en niet om bewoningssporen zoals paalsporen, kuilen of eventuele baksteenconstructies. Mogelijk vormen deze afbakenende structuren de omwalling van een laatmiddeleeuwse voorloper van de site met walgracht te zien op kaarten uit de 18de en 19de eeuw, echter van de vroegere bewoning zelf werden er geen indicaties aangetroffen binnen het onderzochte gebied. Mogelijk situeren deze zich elders binnen het plangebied, maar buiten de zone van de bodemingrepen (advieszone).

Zoals eerder vermeld werd ook de verwachte walgracht uit de nieuwe tijd aangetroffen binnen de advieszone. Deze volgde nagenoeg hetzelfde verloop als aangegeven op de Atlas der Buurtwegen en had ongeveer dezelfde breedte (ca. 8 m). Wel kan deze omvangrijke walgracht ook gezorgd hebben voor een verstoring van eventuele oudere sporen.

Het proefsleuvenonderzoek te Merelbeke Fraterstraat leverde verschillende archeologisch relevante sporen op, echter gaat het enkel om verdedigings- en afbakeningsstructuren zoals grachten en greppels.

Figuur 1: Syntheseplan

2.3 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Wat kenniswinst betreft, kan gesteld worden dat het proefsleuvenonderzoek wel aanzienlijke kenniswinst opleverde, echter wordt verwacht dat een verder onderzoek niet erg veel bijkomende inzichten zou bieden. Op een plan in figuur 2 worden de zones die als volgt worden aangehaald weergegeven. De redenen hiervoor worden nog eens samengevat:

- Er werden heel wat recente verstoringen aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek. Binnen de advieszone van 900 m² worden de recente verstoringen ingeschat op een oppervlakte van minstens 120 m² (zwarte en gearceerd op plan).
- De walgracht volgt de contouren zoals aangegeven op de Atlas der Buurtwegen. Hierdoor kan het verloop vervolledigd worden. De walgracht zou binnen de advieszone van 900 m² een oppervlakte van ca. 340 m² innemen (grijs op plan). Dit betekent dat er binnen deze 340 m² geen oudere sporen aangetroffen zullen worden. Binnen deze 340 m² worden ook geen bijkomende structuren verwacht én deze walgracht werd al goed onderzocht tijdens het proefsleuvenonderzoek.
- De aangetroffen sporen concentreren zich voornamelijk in het zuiden van de advieszone. Mogelijk omdat ze hier niet werden afgetopt door het gebouw uit de jaren '70. Ter hoogte van de noordelijke zone waar het gebouw wel stond, werd een lege zone aangetroffen zonder sporen, met uitzondering van de walgracht, waardoor er ook verwacht wordt dat dit een representatieve weergave is van de noordelijke zone en er dus weinig tot geen bijkomende sporen verwacht worden binnen de zone van bodemingrepen.
- Van de 900 m² blijft slechts 246 m² over die niet onderzocht werd (geel op plan), na aftrek van de omvang van de recente verstoringen, de walgracht en de reeds onderzochte zones. Zoals eerder gesteld wordt de verwachting op bijkomende sporen laag ingeschat op basis van een lege zone. Indien er toch bijkomende sporen aan het licht zouden komen tijdens een verder onderzoek zou het wegens de beperkte oppervlakte moeilijk zijn om een ruimtelijk inzicht te kunnen verkrijgen in eventuele sporen en/of structuren.
- Natuurwetenschappelijk onderzoek op de C14- of pollenstalen zou weinig kenniswinst opleveren aangezien de lagen wellicht dateren van na 1650, wat een onbetrouwbare datering zou opleveren. Zonder een datering van de lagen, zou een pollenanalyse moeilijk in context te plaatsen kunnen zijn. Tevens wordt verwacht dat de dunne lagen elkaar vermoedelijk snel afdekten, waardoor er wellicht weinig pollen en stuifmeel aanwezig is in de afzonderlijke lagen. Natuurwetenschappelijk onderzoek zou dus erg veel kosten en weinig tot geen kenniswinst opleveren.

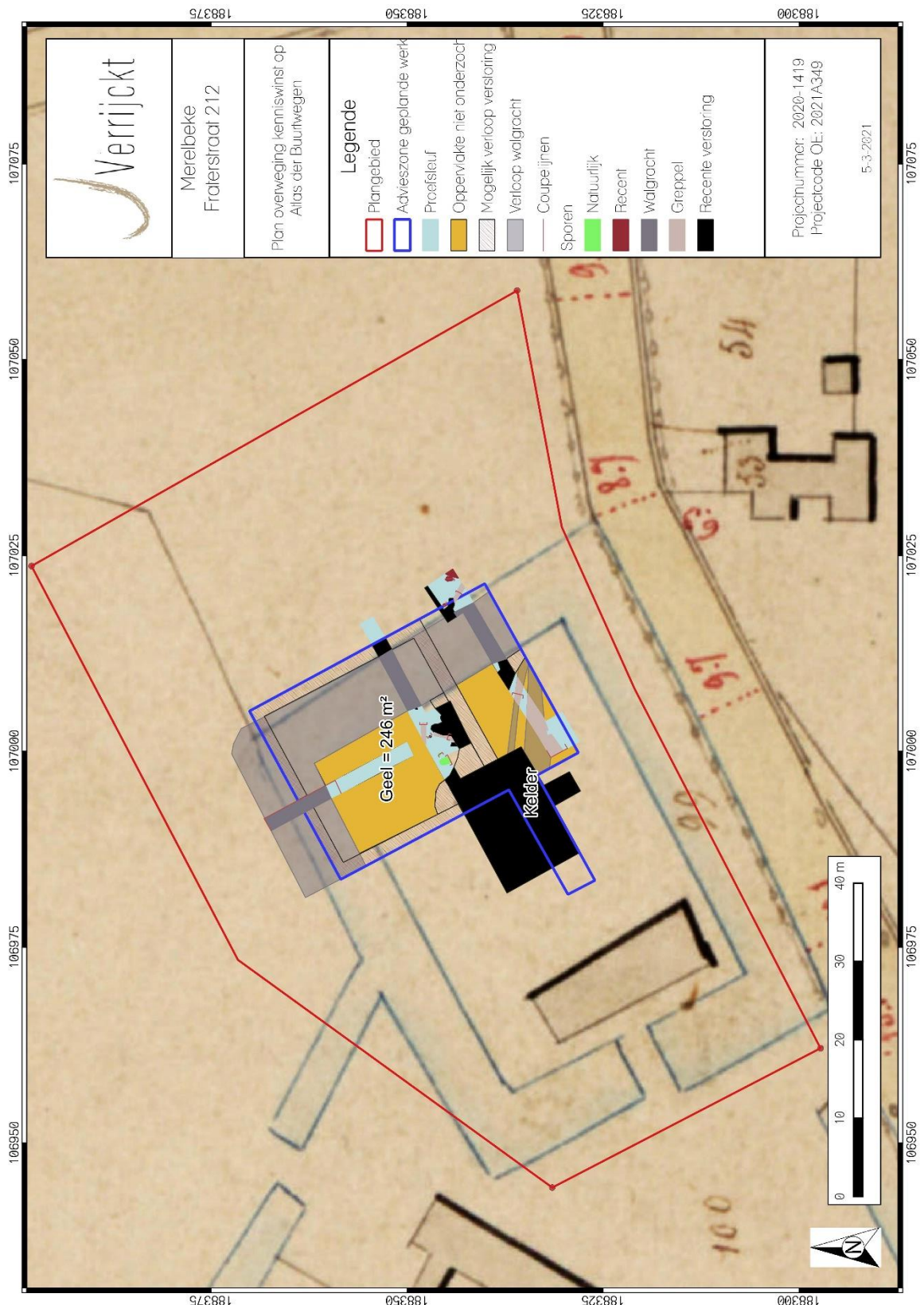
Om bovengenoemde redenen kan gesteld worden dat de baten van een vervolgonderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving van de zone der bodemingrepen niet zouden opwegen tegen de kosten die ermee gepaard gaan omdat er weinig bijkomende kenniswinst verwacht wordt.

Op basis van bovenstaande argumentatie word een advies gegeven om de terreinen vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Een programma van maatregelen werd hierdoor niet opgemaakt.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

Figuur 2: Plan met aanduiding van recente versterkingen (zwart) met diens vermoedelijk verloop (lichtgrijs), de walgracht met diens verloop (grijs), aangetroffen sporen met vermoedelijk verloop en de overgebleven niet onderzochte oppervlakte (geel) binnen de zone, weergegeven op Atlas der Buurtwegen

3 Lijst met figuren

Figuur 1: Syntheseplan	3
Figuur 2: Plan met aanduiding van recente verstoringen (zwart) met diens vermoedelijk verloop (lichtgrijs), de walgracht met diens verloop (grijs), aangetroffen sporen met vermoedelijk verloop en de overgebleven niet onderzochte oppervlakte (geel) binnen de zone, weergegeven op Atlas der Buurtwegen.....	6